

Biskop Atle Sommerfeldt:

«Jesus overvinner ondskap»

Preken ved visitasgudstjeneste

Sarpsborg kirke 17.10.2014

Matt 8, 14-17

På torsdag var vi fra Den norske kirke og Metodistkirken her i Sarpsborg sammen i Den bosniske moskeen rett ned i gaten for kirken. Etter en omvisning i bønnerommet, gikk vi ned i underetasjen. Der var det gjort i stand et meget innholdsrikt og smakfullt måltid med bosniske retter, og samtalene mellom oss 40 menneskene som var samlet gikk livlig. Vi avsluttet med solnedgangsbønnen i bønnerommet der vi fra kirkene var invitert til å sitte på galleriet og lytte på bønnene i sin meditative messeform. Deretter gikk vi sammen til denne kirken og våre bosnisk-muslimske venner lyttet til vår aftenbønn etter vår kirkes ordning.

Den avsluttende aftenbønnen i kirken bad vi: «Herre, vår Gud og far, vi ber deg: Bli hos oss når dagen heller, og vern oss mot mørket og den onde fiende» - og tankene mine gikk tilbake til den kvinnelige, assisterende imanen Velisa Salihovic som jeg pratet med ved middagen. Hun minnet meg om at så å si alle bosniere i Norge – 17.000 der over halvparten er medlemmer i Det bosnisk-muslimske forbundet - kom hit som flyktninger på 1990-tallet. De flyktet fra krig, folkemord og massakrer. Totalt anslår Det internasjonale krigsforbrytertribunalet for det tidligere Jugoslavia at 102.000 mennesker døde under krigen, av disse var 55.261 sivile. Over 40 000 ble voldtatt og ca. 1,8 millioner mennesker flyktet fra sine hjem som følge av krigen. En av de mest kjente hendelser fra Bosniakrigen er Srebrenica-massakren i juli 1995 da rundt 8000 bosnjaker ble drept av bosnisk-serbiske – det vil si: kristne - militærstyrker. Massakren ble i 2007 dømt som folkemord av FN-domstolen.

Sarajevo – den flerkulturelle hovedstaden i Bosnia - ble beleiret fra 5. april 1992 til 29. februar 1996. Før krigen levde folk fredelig ved siden av hverandre og inngikk til og med ekteskap på tvers av skillelinjene.

Jeg satt i denne kirken den kvelden og følte stolthet over at Sarpsborg er blitt et tilfluktsted for dem som flyktet fra mørket og den onde fiende den gangen. Det var naturlig å takke Gud for fellesskapet vi hadde hatt denne ettermiddagen. Det ble et synlig tegn midt i vår virkelighet på at Gud tar seg av hele Abrahams ætt, slik vi hørte lest fra Hebreerbrevet.

Man kan av og til få inntrykk av at onde ånder enten tilhører en helt annen tid enn vår, eller er mystiske krefter som bare særlig begavede predikanter kan avsløre. Slik er det ikke. Ondskapens åndehær virker konkret i samfunn og rammer mennesker hele tiden i hverdag og krise. De er ikke mystiske, men realistiske. I Bosnia tok de makten på en måte Europa ikke hadde sett siden Den andre verdenskrig. Det var særlig den kristne befolkningen som ble overmannet av lysten til det onde og utførte og forsvarte de fleste og groveste massakrene og overgrepene. Det må vi aldri glemme eller overse.

Årets fredsprisutdeling har igjen brakt frem for oss at også muslimer og suksessrike fabrikkeiere kan gi onde åndsmakter spillerom når de hindrer jenters utdanning, ødelegger barns livsutfoldelse og tvinger barn til slavearbeid i fabrikker som selger sine produkter også på det internasjonale markedet.

Jesus viser oss i fortellingen vi hørte at onde ånder ikke håndteres ved mystiske besvergelses og åndemaninger, men ved konkret tilstedeværelse og ledsagelse av mennesker som rammes. Jesus kommer hjem til Peter og så at Peters svigermor kjempet med feber. Han rørte ved henne og feberen forsvant.

Våre bosniske naboer her i Sarpsborg har gjennomlevd det verst tenkelige. Mange andre har opplevelser av mørke dager og sykdommer som kommer over en. Og alle har vi opplevd feber. Jesus viser oss at Gud ikke vil at vi skal oppleve slikt. Det er verken straff eller skjebne. Gud kommer hjem til oss i vår smerte og ledsager oss i vårt mørke. Gud er en lykt for vår fot når veien synes kronglete og vanskelig å se, men Gud vil aldri slippe oss.

Om kvelden kom det mange som trengte Jesu helbredelse. Peters svigermor var den som nå hjalp Jesus og ordnet i huset og stelte i stand før de søkende og sårede kom fram til Jesus. Hun er bildet på det helbredede menneske som har erfart Guds kjærlighet og utrustes til å være en ledsager for andre som trenger det. Peters svigermor kommer navnløs frem for oss og forsvinner etter denne kvelden inn i historiens skygge. Men hun gjorde helbredelsene mulig ved å legge forholdene til rette for at Jesus kunne bringe Guds frigjøring til mennesker i sykdommers fangenskap og fra ondskapens undertrykkelse.

Begge Nobelprisvinnerne peker i sine takketaler for prisen på sine «svigermødre» - alle dem som i skyggen av modige og profetiske ledere kjemper for barns rettigheter til utdanning og frihet fra slavearbeid. De påpeker hvordan Gud ikke bare utruker profeter og talspersoner, men alminnelige mennesker som gjør andres frigjøring mulig. Muslimske sarpinger med

bakgrunn fra Bosnia uttrykker sin takk til Abrahams Gud for at lokalsamfunnet her i Sarpsborg gjør det mulig for dem å leve i trygghet og sikkerhet, fordi de ble tatt vel i mot da de var i den ytterste nød.

En kvelds helbredelse av noen få personer i Peters familiehus forandret tilsynelatende ikke verden og menneskenes livsvilkår. Fortsatt erfarer vi lidelse og undertrykkelse, fortsatt kan vi oppleve at ondskapens slippes løs på måter som er uutholdelige. Allikevel forandrer Jesus alt. Døden og ondskapen har ikke lenger det siste ordet. Alida Kristin fikk i dåpen løftet om at Gud tar i mot henne og vil frelse henne fra synd og død. Hun gikk over fra mørket til lyset slik at også hun har fått del i seieren Jesus vant over dødens makt, da han tok all ondskap på seg og derfor frigjorde oss fra dødens slaveri. Korsets merke vil hun bære resten av livet og derfor vite at Gud aldri vil forlate henne, men tvert om bære hennes sorger og smerte sammen med henne helt inn i Guds egen fremtid.

Vi var alle sammen vitne til dette underet ved begynnelsen av gudstjenesten da Alida Kristin ble døpt i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Da forsaket vi djevelen og alle de gjerninger ondskapen påfører oss, og vi bekjente vår tro på vår Skaper, Frigjører og Livgiver. Slik dannet vi alle en sky av vitner rundt henne.

Hun trådte inn i kirkens fellesskap som krysser alle geografiske grenser, etniske grenser og tidsgrenser slik utstillingen av dåpskjolene viser oss. I gjestebudet vi senere skal feire med brød og vin er vi igjen forsikret av Gud selv, at vi tas i mot slik vi er med alt vårt både av smerte og glede. Da gjenopplever vi igjen dåpens under i Guds handling for oss.

Dåpens liv er å delta i hverdagen i Jesu kamp mot ondskap og alt som ødelegger mennesker og skaperverk. Det er å følge Jesus når han går hjem til mennesker, ser deres livssituasjon og handler slik at de får en ny fremtid med håp og liv.

Jesaja forteller oss at Jesus bærer våre smerter. Jesus forteller oss at vi ser ham når de sårede, syke og plagede kommer oss i møte. Da de bosniske flyktningene kom hit til Sarpsborg, kom Jesus til byen som fremmed. Her var det rom i herberget for Jesus og hans familie. Denne gjestfriheten er dåpens liv i praksis. Det er slik ondskapen jages vekk og ikke får makten over oss, men gir oss kraft til å røre ved mennesker som trenger en hånd.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.